

Venkov studenec in zapuščen mlin 4

Temenica ima poleg glavnega izvira tudi več stranskih. Na začetku doline pri mostu je močnejši izvir, ob njem je na novo postavljen sakralni pokopališki križ (železarna na Dvoru). Voda po stranski strugi odteka v Temenico. Pod Jelšami je Žagarjev studenec in zajeti Jelški studenec, ki je do izgradnje osrednjega vodovoda oskrboval z vodo krajane Jelš in Vrhpeči. Na desnem bregu Temenice stoji mogočno gospodarsko poslopje nekdanjega Venckovega (Mikličevega) mlina. Rake pričajo, da je tu voda nekoč poganjala mlinska kolesa in žago venecijanko. V neposredni bližini izvira Temenice sta bila še Greznikov in Krevsov mlin.

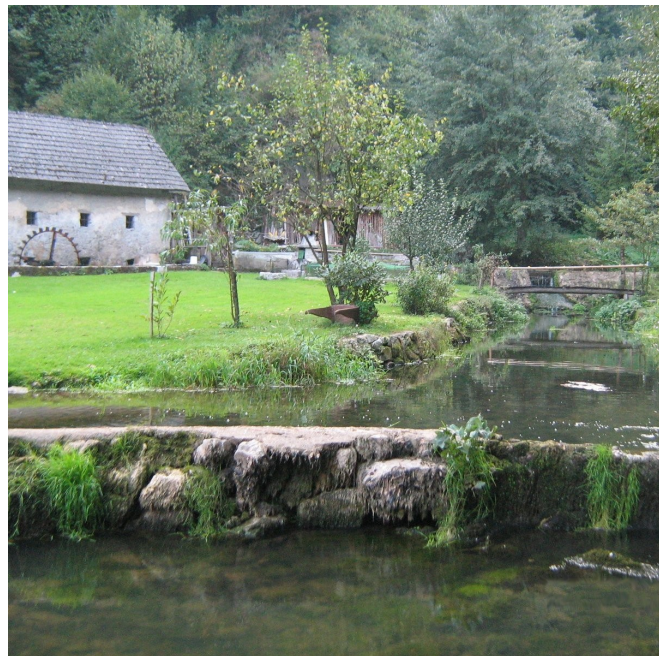

Zijalo 5

Pri vasi Vrpeč v Zijalu na južni strani hriba sv. Ana (407m) pride Temenica drugič na dan. Pod 35 metrov visoko skalno pečino je visokovodni bruhalnik oziroma a Vodna jama pod Zijalom. V jami je stoječe jezero iz katerega bruha voda le ob obilnejšem deževju. V bližini sta dve jami; Fantovska luknja in Ajdovska jama. Lepa in neokrnjena narava privablja vedno več obiskovalcev. Zijalo je zaradi hidroloških in geomorfoloških posebnosti zavarovano kot naravni spomenik. Nad Zijalom domuje znani dolenjski čebelar in zgodovinar Alojz Kastelic. Od tod vodi pešpot do glavne ceste Novo mesto – Trebnje in naprej do vrha hriba Sv. Ana. 6

Mirna Peč 1

Naselje leži na levem bregu ponikalnice Temenice v kraški Mirnapeški dolini. Je oskrbovalno in upravno središče občine Mirna Peč. Starejši del naselja stoji sredi ravnega rodovitnega sveta, novejši pa nastaja na njenih obronkih. V centru stoji cerkev Sv. Kancijana in tovarišev. Mirna Peč se prvič omenja leta 1228 z imenom Medena Peč.

Temenica

Je največja dolenjska ponikalnica. Dobršen del teče po temačnem kraškem podzemlju, zaradi tega je ta reka verjetno tudi dobila ime Temenica. Izvira na južnih pobočjih Posavskega hribovja pod vasjo Javorje. V zgornjem toku teče po nepropustnih kamninah, pri vasi Dolenje Ponikve pa prestopi na propustne apnenice, kjer v številnih požiralnikih ponikne. Temenica v izviru Zijalo skrivnostno priteče v Mirnapeško dolino in leno teče po njej naprej vse do Goriške vasi, kjer drugič izgine pod površje. Njen tretji in zadnji izvir je v Luknji pri Prečni. Po naporni poti skozi podzemlje se Temenica umiri, naprej leno vijuga po Zaloškem polju in se skorajda neopazno izlije v reko Krko.

Informacije: Občina Mirna Peč e-pošta: obcina.mirnapec@siol.net, Turistično društvo Mirna Peč: e-pošta: info@turizem-mirnapec.com
Tekst: Ladislava Rupena, Foto: Ladislava Rupena, Silvo Barbo, Grafični prelom: Silvo Barbo, Tisk:

Izdalo in založilo Turistično društvo Mima Peč, september 2009

pot **TEMENICA**

od **MIRNE PEČI**
do **ZIJALA**

Perišče »Na Ulcah« ①

Trije ohranjeni kamni na desnem bregu Temenice ob poti v neposredni bližini mostu so ostanki nekdanjega perišča. Sem so gospodinje iz Mirne Peči in z dela Gorenjega Podboršta v lesenih škafih nosile na glavi ali z vozički vozile umazano perilo in ga prale. Umazane kose perila so položile na kamen, ga namilile z doma kuhanim milom, drgnile s ščetko ali pa udarjale ob kamen. Nato so ga v vodi izpirale. Prale so poleteti in pozimi, navadno ob sobotah ali ob ponedeljkih. Tak način pranje je bil naporen in dolgotrajen.

Mala hidroelektrarna v Ivanji vasi ②

Nekdaj je tu voda poganjala mlin na kamne in žago venecijanko. Leta 2004 pa je pri Patetovih na Temenici začela delovati mala hidroelektrarna. Vsako leto ob občinskem prazniku ribiči tu prirejajo ribiško tekmovanje. Zaradi počasnega toka Temenica vijuga mimo Ivanje vasi, kjer je najlepši okljuk. Ob večjem deževju reka prestopi bregove in poplavi bližnje travnike.

Vaški studenec ③

V bližini perišča pod Biško vasjo je studenec, v katerem so vaščani v sušnih obdobjih dobivali vodo za vsakdanjo rabo (pitje, kuhanje), zato je bil skrbno vzdrževan. Voda v studencu je toplejša kot v Temenici, zato so jo perice pozimi uporabljale za pranje.

Perišče pod Biško vasjo ③

Betonsko perišče na levem bregu Temenice je bilo zgrajeno na pobudo prvega povojnega mirnopoškega župana Alojza Špendala iz Biške vasi. Med dvema perilnikoma so stopnice, ki peljejo do vode. Za pranje rjuh so perice uporabljale še leseno poševno položeno desko. Perilo so na perišču večinoma samo izpirale. Prale so ob ponedeljkih in torkih. Perice so med seboj tudi poklepemale. V navado je prišel rek: "Samo na vodo pojdi, pa boš vse zvedel."

Legenda

	Mala hidroelektr.		Kraška jama
	Mlin		Izvir
	Razgledna točka		Gozd
	Skalna stena		Cesta
	Cerkev		Železnica
	Arheološko najdišče		Peš pot
	Ponor		Reka
			Suha struga